HIGHLAND
est | 2022

DERECIDIVA

TOUR PO ČESKÝCH VĚZNICÍCH

Metodika pro práci s dokumentárním filmem

Kolik pokusů je potřeba ke změně?

Bc. Michaela Daňková, DiS.
Mgr. et Mgr. Monika Osobová, DiS.

2026

Derecidiva: metodika pro práci s dokumentárním filmem

Bc. Michaela Daňková, DiS.
Mgr. et Mgr. Monika Osobová, DiS.

2026

Představení filmu „Derecidiva“

Dokumentární film Derecidiva: Tour po českých věznicích sleduje netradiční turné hudební skupiny Highland po českých věznicích. Film vznikl během návštěv pěti věznic – Bory, Rapotice, Světlá nad Sázavou, Drahonice a Rýnovice – a prostřednictvím autentických výpovědí odsouzených otevírá témata, která přesahují samotné prostředí vězení. Nejde pouze o pohled „za mříže“, ale o otázky odpovědnosti, druhé šance, návratu do společnosti, rodinných vztahů a opakovaného páchání trestné činnosti (recidivy).

Následující tabulka znázorňuje počet recidivistů v českých věznicích. Tabulku je možné žákům nakopírovat a procvičit s nimi čtení dat z tabulky.

Kolikrát ve výkonu trestu	Muž	Žena	Celkový součet	Celkem v %
0x	4 947	858	5 805	33,00%
1x	3 390	416	3 806	21,64%
2x	2 272	181	2 453	13,95%
3x	1 602	88	1 690	9,61%
4x	1 169	47	1 216	6,91%
5x	846	33	879	5,00%
6x	595	10	605	3,44%
7x	400	14	414	2,35%
8x	248	5	253	1,44%
9x	169	5	174	0,99%
10x	107	1	108	0,61%
více než 10x	185	2	187	1,06%
Celkový součet	**15 930**	**1 660**	**17 590**	**100,00%**

(VS ČR, Statistická ročenka 2025)

Film pracuje s osobními příběhy vězňů a vězeňkyň, kteří otevřeně hovoří o životních chybách, důsledcích vlastních rozhodnutí, lítosti i obtížném hledání nové životní cesty. Vedle náročných témat zachycuje také lidskost, humor a situace narušující stereotypní představy o lidech ve výkonu trestu. Dokument taktéž poukazuje na křehkost hranice mezi svobodou a ztrátou osobní svobody, kdy i zdánlivě malé nebo impulzivní rozhodnutí může zásadně ovlivnit další životní směřování člověka.

Významným prvkem dokumentu je preventivní přesah. Tvůrci otevřeně formulují snahu oslovit mladé lidi a ukázat jim, že rozhodnutí v dospívání mohou mít dlouhodobé následky. Současně upozorňují na témata recidivy, sociálního vyloučení a významu podpory okolí při návratu člověka do běžného života.

Anotace metodiky

Metodika k dokumentárnímu filmu „Derecidiva“ nabízí pedagogům základních a středních škol podporu při otevírání témat trestné činnosti, odpovědnosti, druhé šance, resocializace a dopadů kriminality na jednotlivce i jejich okolí. Film pracuje s autentickými výpověďmi vězňů a vězeňkyň, kteří reflektují vlastní životní chyby, zkušenost s výkonem trestu i komplikovaný návrat do běžného života.

Materiál propojuje prevenci rizikového chování s právní gramotností, rozvojem empatie a kritického myšlení. Součástí metodiky jsou aktivity před projekcí, během sledování filmu i po jeho zhlédnutí. Důraz je kladen na bezpečné vedení diskuze, práci se stereotypy a podporu respektujícího třídního klimatu.

Metodika je určena zejména:

- Pro práci s žáky 8.–9. tříd ZŠ, studenty středních škol,
- pedagogům občanské výchovy, ZSV, prevence rizikového chování a třídnických hodin,
- školním metodikům prevence.

Hlavní cíle metodiky:

Žák:

- orientuje se v základních pojmech trestního práva a justice,
- rozumí základním principům trestní odpovědnosti,
- chápe důsledky trestné činnosti pro pachatele, oběti i rodiny,
- přemýšlí o tématech druhé šance, odpovědnosti a nápravy,
- rozpoznává stereotypy a předsudky vůči lidem po výkonu trestu,
- uvědomuje si význam prevence rizikového chování,
- rozvíjí empatii a schopnost bezpečné diskuze.

Pedagog:

- získává podklad pro vedení preventivní a reflexivní výuky,
- pracuje s citlivými tématy bezpečně a bez moralizování,
- podporuje právní gramotnost a sociální citlivost žáků,
- vytváří prostor pro respektující komunikaci.

Doporučení pro práci s metodikou

Při práci s metodikou doporučujeme:

- přizpůsobit aktivity věku, vyspělosti a aktuální atmosféře třídy,
- nevyžadovat po žácích a žákyních sdílení osobních nebo rodinných zkušeností,
- nevytvářet tlak na „správné“ názory nebo odpovědi,
- vyhýbat se stigmatizaci osob ve výkonu trestu i jejich blízkých,
- podporovat argumentaci, respekt a bezpečné prostředí pro diskuzi,
- v případě otevření citlivých témat využít podporu školního poradenského pracoviště.

Vazba na vzdělávací oblasti a kompetence (RVP)

Oblast:

- Člověk a společnost
- Výchova k občanství
- Základy společenských věd
- Osobnostní a sociální výchova

- Primární prevence rizikového chování

Rozvíjené kompetence:
- kompetence sociální a personální,
- kompetence občanské,
- kompetence komunikativní,
- kompetence k řešení problémů,
- kompetence k reflexi vlastního jednání.

Prevence trestné činnosti a právní gramotnost žáků

Základní pojmy a vysvětlivky
Tato část slouží jako právní a sociální minimum pro učitele. Není nutné ji žákům předčítat celou. Lze z ní vybírat podle věku třídy a podle toho, jaká témata se po filmu otevřou.

Trestný čin a přestupek
Trestný čin je závažné protiprávní jednání, za které může soud uložit trest. Přestupek je méně závažné porušení pravidel, které se obvykle řeší ve správním řízení. Pro žáky je důležité pochopit, že i „malé" jednání může mít právní následky – například opakované krádeže, násilí, vyhrožování, šikana, držení nebo distribuce drog či některé formy kyberkriminality.

Trestní odpovědnost, zletilost a mladiství
Trestní odpovědnost znamená, že člověk může nést právní následky za spáchaný trestný čin. V České republice začíná trestní odpovědnost v 15 letech. Osoba od 15 do 18 let se označuje jako mladistvý. U mladistvých se klade větší důraz na výchovu, nápravu, vzdělávání a zabránění opakování trestné činnosti. Zletilost nastává v 18 letech a znamená plnou právní způsobilost v běžném občanském životě.

Justice a instituce trestního systému
Justice představuje systém institucí a procesů, které zajišťují spravedlnost, ochranu práv a dodržování zákonů. V trestních věcech se nejčastěji setkáváme s **Policií České republiky, státním zastupitelstvím, soudy, obhájci, Veřejným ochráncem práv (ombudsmanem), Probační a mediační službou či Vězeňskou službou České republiky**.

Policie České republiky prověřuje a vyšetřuje podezření ze spáchání trestného činu. **Státní zástupce či státní zástupkyně** zastupuje stát, dohlíží na zákonnost přípravného řízení a může podat obžalobu. **Soud** rozhoduje o vině, nevině a případném trestu. **Obhájce či obhájkyně** chrání práva obviněné nebo obžalované osoby během trestního řízení. **Veřejný ochránce práv (ombudsman)** dohlíží na dodržování práv osob v různých institucích, včetně zařízení, kde dochází k omezení osobní svobody, například ve věznicích nebo detenčních zařízeních. **Probační a mediační služba ČR** pracuje s pachateli a pachatelkami, oběťmi i komunitou. Podílí se na výkonu alternativních trestů, podpoře odpovědnosti za spáchaný čin a pomáhá při návratu osob po výkonu trestu do běžného života. **Vězeňská služba České republiky** zajišťuje výkon vazby, zabezpečovací detence

a trestu odnětí svobody. Současně odpovídá za bezpečnost věznic, některých soudních objektů a realizaci programů zacházení s odsouzenými osobami.

Trest odnětí svobody
Trest odnětí svobody neznamená pouze „být zavřený“. Spočívá ve ztrátě osobní svobody, omezení samostatného rozhodování a nutnosti přizpůsobit se pravidlům instituce. Odsouzený či odsouzená nemůže volně rozhodovat o tom, kde bude, s kým se setká, kdy půjde ven, kdy bude jíst, pracovat, telefonovat nebo přijímat návštěvy. Život ve věznici je řízen pevným režimem, dohledem, kontrolami a pravidly.

Pro žáky a žákyně je vhodné zdůraznit, že trest nezasahuje pouze pachatele či pachatelku. Dopadá také na jejich rodinu, děti, partnerské vztahy, zaměstnání, bydlení, psychické zdraví, vnímání času i budoucí možnosti návratu do společnosti.

Vazba
Vazba není trest. Jedná se o dočasné omezení osobní svobody člověka, který dosud nebyl pravomocně odsouzen. Ve vazbě se nacházejí osoby obviněné, nikoli odsouzené, a stále u nich platí presumpce neviny. To znamená, že člověk je považován za nevinného, dokud soud nerozhodne jinak.

Soud může vazbu uložit například tehdy, pokud existuje obava, že by osoba mohla uprchnout, ovlivňovat svědky nebo pokračovat v trestné činnosti.

Typy věznic a zabezpečení
V České republice jsou odsouzené osoby zařazovány do věznic s různou úrovní zabezpečení a odlišným režimem výkonu trestu. Rozdíly mezi jednotlivými zařízeními se týkají zejména míry dohledu, pohybu odsouzených osob, bezpečnostních opatření, možností práce, vzdělávání či programů zacházení.

Zařazení do konkrétního typu věznice určuje soud s ohledem na závažnost trestné činnosti, osobnost odsouzeného či odsouzené a další okolnosti případu. Typ věznice může ovlivňovat například míru kontaktu s okolním světem, možnosti pracovního zařazení nebo zapojení do vzdělávacích a resocializačních programů.

V České republice se aktuálně nachází **34 vězeňských zařízení**, z toho **9 vazebních věznic a 3 detenční ústavy** (viz mapa).

(Vězeňská služba ČR, 2025)

Mladiství odsouzení

Mladiství nejsou v trestním systému posuzováni stejně jako dospělí. U mladistvých je cílem především výchova, vzdělávání, podpora odpovědnosti, náprava a prevence další trestné činnosti. Trestní systém u mladých lidí více zohledňuje věk, psychosociální vývoj i možnost pozitivní změny.

Pedagogicky je důležité žákům a žákyním ukázat, že společnost musí chránit oběti a reagovat na protiprávní jednání, zároveň však má smysl podporovat možnost změny, převzetí odpovědnosti a návratu do běžného života.

Mužské a ženské věznice

Mužské a ženské věznice se mohou lišit atmosférou, vztahy i způsoby, jakými se projevují konflikty mezi odsouzenými. U mužů bývají častěji zmiňovány konflikty spojené s fyzickou silou, postavením ve skupině nebo přímou agresí. U žen se mohou více objevovat vztahové konflikty, emoční napětí nebo témata spojená s rodinnými vazbami a péčí o děti.

Specifickou oblastí ženského vězeňství je také možnost pobytu dítěte s odsouzenou matkou, a to za stanovených podmínek do určitého věku dítěte. Cílem je podpořit zachování vztahu mezi dítětem a rodičem i během výkonu trestu.

Je důležité tyto rozdíly nevnímat jako pravidlo pro všechny osoby. Cílem není vytvářet nové stereotypy, ale upozornit na to, že vězeňské prostředí může zesilovat stres, psychickou zátěž, nejistotu a potřebu adaptace na život v uzavřené komunitě.

Nejčastější kriminalita: majetková kriminalita a drogy

Ve školní prevenci je vhodné věnovat pozornost zejména majetkové kriminalitě, například krádežím, podvodům nebo finanční negramotnosti, a dále trestné činnosti spojené s drogami. Právě tato témata jsou pro žáky a žákyně relativně představitelná a

mohou se jich dotýkat v běžném životě, například ve škole, vrstevnické skupině, na internetu nebo ve veřejném prostoru.

Důležité je nepracovat pouze se strachem z trestu, ale především s pochopením souvislostí a důsledků jednání:

rozhodnutí → čin → oběť → škoda → vyšetřování → trest → dopad na rodinu → dopad na budoucnost → možnost nápravy

Tento přístup podporuje odpovědnost, kritické myšlení a porozumění tomu, že trestná činnost zasahuje více lidí než pouze pachatele či pachatelku.

Níže uvedená tabulka znázorňuje trestné činy odsouzených pro rok 2025. S tabulkou lze pracovat ve třídě v rámci nácviku analýzy dat a čtení dat z tabulky.

Trestný čin	Dle zákona č. 140/1961 Sb.				Dle zákona č. 40/2009 Sb.				Úhrnem		Celkem
	§	muži	ženy	celkem	§	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
vražda	**219**	85	3	88	**140**	764	116	880	849	119	**968**
zabití	––––			0	**141**	2	1	3	2	1	**3**
usmrcení z nedbalosti	––––			0	**143**	33	2	35	33	2	**35**
těžké ublížení na zdraví	**222**	7	0	7	**145**	670	36	706	677	36	**713**
ublížení na zdraví	**221**	5	0	5	**146**	856	34	890	924	1 814	**2 738**
těžké ublížení na zdraví z nedbalosti	––––			0	**147**	56	4	60	64	124	**188**
ublížení na zdraví z nedbalosti	**223**	0	0	0	**148**	28	3	31	28	3	**31**
omezování osobní svobody	**231**	0	0	0	**171**	81	5	86	81	5	**86**
loupež	**234**	25	3	28	**173**	1 732	76	1 808	1 757	79	**1 836**
vydírání	**235**	14	0	14	**175**	896	25	921	910	25	**935**
porušování domovní svobody	**238**	19	2	21	**178**	2 303	118	2 421	2 322	120	**2 442**
znásilnění	**241**	19	0	19	**185**	664	9	673	683	9	**692**
sexuální útok (od 01.01.2025)	––––			0	**185a**	30	1	---	---	---	---
sexuální nátlak	––––			0	**186**	35	2	37	35	2	**37**
pohlavní zneužití	**242**	7	0	7	**187**	164	0	164	171	0	**171**
šíření pornografie	**205**	1	0	1	**191**	60	0	60	61	0	**61**
zanedbání povinné výživy	**213**	0	1	1	**196**	752	176	928	752	177	**929**
týrání svěřené osoby	**215**	0	1	1	**198**	91	29	120	91	30	**121**
krádež	**247**	24	2	26	**205**	6 719	743	7 462	6 743	745	**7 488**
zpronevěra	**248**	3	0	3	**206**	202	22	224	205	22	**227**
podvod	**250**	26	2	28	**209**	861	140	1 001	887	142	**1 029**
úvěrový podvod	**250b**	5	0	5	**211**	231	60	291	236	60	**296**
neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	**249b**	10	1	11	**234**	1 752	197	1 949	1 762	198	**1 960**
zkrácení daně, poplatku nebo podobné povinné platby	**148**	4	0	4	**240**	145	12	157	149	12	**161**
obecné ohrožení	**179**	1	0	1	**272**	93	4	97	94	4	**98**
nedovolené ozbrojování	**185**	6	0	6	**279**	186	5	191	192	5	**197**
týrání zvířat	**203**	0	0	0	**302**	16	1	17	16	1	**17**
násilí proti úřední osobě	**155**	0	0	0	**325**	192	9	201	192	9	**201**
zneužití pravomoci úřední osoby	**158**	2	0	2	**329**	4	1	5	6	1	**7**
přijetí úplatku	**160**	0	0	0	**331**	0	0	0	0	0	**0**
podplácení	**161**	0	0	0	**332**	10	0	10	10	0	**10**
Nepřímé úplatkářství	**162**	0	0	0	**333**	0	0	0	0	0	**0**
maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	**171**	15	1	16	**337**	3 237	189	3 426	3 252	190	**3 442**
násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci	**196**	0	0	0	**352**	6	1	7	6	1	**7**
hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob	**198**	0	1	1	**355**	5	0	5	5	1	**6**
výtržnictví	**202**	7	0	7	**358**	1 748	57	1 805	1 755	57	**1 812**

(VS ČR, Statistická ročenka 2025)

Drogy a návrat do běžného života

Závislost může být jedním z faktorů, které člověka přivedou ke kriminalitě, například kvůli dluhům, krádežím, distribuci návykových látek nebo ztrátě kontroly nad vlastním životem. Rizikem může být také jednání spáchané přímo pod vlivem návykových látek, kdy dochází ke snížení schopnosti vyhodnocovat důsledky vlastního chování, impulzivnímu jednání nebo agresi.

Po propuštění z výkonu trestu může závislost výrazně komplikovat návrat do běžného života. Člověk často současně řeší bydlení, zaměstnání, dluhy, rodinné vztahy nebo

společenské přijetí. Vedle těchto výzev se může potýkat také s chutí vrátit se k návykovým látkám nebo k prostředí a kontaktům spojeným s jejich užíváním.

Právě období po propuštění může představovat zvýšené riziko relapsu, tedy návratu k užívání po období abstinence. Relaps nemusí znamenat selhání člověka, ale může být součástí procesu léčby závislosti. Návrat k užívání však může znovu ovlivnit rozhodování, finanční situaci, vztahy nebo zvýšit riziko opakování trestné činnosti.

Proto bývá důležitá odborná pomoc, stabilní zázemí a podpora okolí.

Pro žáky a žákyně je vhodné téma formulovat citlivě: závislost není omluva trestné činnosti, ale představuje rizikový faktor, kterému je potřeba porozumět, pokud chceme mluvit o prevenci a návratu do společnosti.

Trestní rejstřík a zahlazení odsouzení
Výpis z rejstříku trestů může ovlivnit hledání zaměstnání, studium některých oborů, práci s dětmi, bezpečnostní prověrky nebo důvěru zaměstnavatele. Ne každé odsouzení však zůstává ve výpisu navždy. Za splnění zákonných podmínek může dojít k zahlazení odsouzení, po kterém se záznam ve výpisu z rejstříku trestů již neuvádí.

Délka a podmínky zahlazení závisí na druhu trestu a konkrétní situaci.

Ve výuce je vhodné nepředávat žákům a žákyním zjednodušené tvrzení: „Záznam máš navždy.“ Přesnější je říct, že záznam může výrazně zkomplikovat život, ale právní systém zná i možnost zahlazení odsouzení, pokud člověk splní zákonné podmínky a vede řádný život.

Je důležité upozornit také na to, že záznam v rejstříku trestů může komplikovat zejména hledání zaměstnání, přestože právě stabilní práce bývá jedním z nejdůležitějších faktorů úspěšné resocializace a návratu do společnosti po výkonu trestu.

Alternativní tresty
Alternativní tresty jsou tresty, které nejsou spojeny s pobytem ve vězení. Patří mezi ně například obecně prospěšné práce, domácí vězení nebo podmíněný trest s dohledem. Neznamenají však „žádný trest“. Odsouzený či odsouzená musí plnit konkrétní povinnosti a jejich dodržování bývá kontrolováno.

Pro pachatele či pachatelky mohou alternativní tresty znamenat možnost zachovat si zaměstnání, bydlení, rodinné vztahy nebo kontakt s běžným životem. Pro společnost mohou být přínosné tím, že pachatel přebírá odpovědnost, napravuje škodu a současně není vždy nutné využívat výkon trestu odnětí svobody.

Alternativní tresty však dávají smysl pouze tehdy, pokud odpovídají závažnosti spáchaného činu, chrání společnost a člověk spolupracuje na své nápravě.

Druhá šance, lítost a odpovědnost
Ve filmu vězni a vězeňkyně mluví o životních přešlapech, lítosti, dopadu trestné činnosti na rodinu a touze po druhé šanci.

Pro metodiku je důležité udržet rovnováhu: druhá šance neznamená popření škody, kterou pachatel či pachatelka způsobili. Znamená přemýšlet o tom, co musí člověk udělat, aby převzal odpovědnost, napravil způsobenou škodu, změnil své chování a dokázal znovu fungovat ve společnosti.

Součástí změny bývá také schopnost reflektovat vlastní jednání, připustit chybu a pracovat na jejím neopakování.

Dopad trestné činnosti na rodinu a děti
Trestná činnost a uvěznění nezasahují pouze pachatele či pachatelku. Děti vězněných rodičů mohou zažívat stud, smutek, vztek, nejistotu, finanční problémy, změnu péče, posměch okolí nebo ztrátu důvěry v dospělé.

Některé děti o situaci rodiče nemohou nebo nechtějí mluvit, jiné se mohou stát terčem nálepkování nebo sociálního vyloučení.

Ve škole je proto důležité pracovat s pravidlem: **neposmíváme se, nešíříme citlivé informace, nesoudíme a víme, kde hledat pomoc.**

Pomoc mohou představovat například třídní učitel či učitelka, školní metodik či metodička prevence, výchovný poradce či poradkyně, školní psycholog či psycholožka, OSPOD nebo další odborné služby.

Pro děti s uvězněným rodičem bývá zásadní přítomnost bezpečné dospělé osoby, které důvěřují a od níž získávají podporu. Významnou roli může hrát také podpora zájmů, volnočasových aktivit nebo stabilních vztahů.

Na děti vězněných rodičů, kterých je v České republice odhadováno přibližně 20 000, se často zapomíná, přestože i ony nesou důsledky trestné činnosti ve své rodině.

Presumpce neviny
Presumpce neviny je právní princip, podle kterého je člověk považován za nevinného, dokud jeho vina není pravomocně prokázána soudem.

Tento princip se týká například obviněných osob nebo lidí ve vazbě, kdy stále probíhá vyšetřování a není rozhodnuto, zda se dotyčný či dotyčná trestného činu skutečně dopustili.

Podmíněný a nepodmíněný trest
Podmíněný trest znamená, že odsouzený či odsouzená nemusí nastoupit výkon trestu odnětí svobody, pokud během stanovené doby splní uložené podmínky a nedopustí se další trestné činnosti.

Nepodmíněný trest představuje výkon trestu odnětí svobody ve věznici.

Výkon trestu
Výkon trestu označuje období, během kterého odsouzený či odsouzená vykonávají uložený trest odnětí svobody. Délka trestu se může pohybovat od měsíců po mnoho let.

Ve zvlášť závažných případech může soud uložit také **výjimečný trest**, včetně trestu odnětí svobody na doživotí. Takový člověk může ve vězení strávit zbytek života, přesto právní systém umožňuje za určitých podmínek přezkum dalšího trvání trestu.

Níže uvedená tabulka zachycuje délku trestu odsouzených osob. Ve třídě ji lze využít při interpretaci dat.

Délka trestu	2022			2023			2024			2025		
	muž	žena	celkem	muž	žena	celkem	muž	žena	celkem	muž	žena	celkem
do 3 měsíců	111	12	123	114	15	129	109	21	130	95	21	116
3 měsíce (včetně) - 6 měsíců	632	87	719	619	110	729	617	78	695	608	105	713
6 měsíců (včetně) - 9 měsíců	1 648	241	1889	1 646	275	1 921	1 720	287	2 007	1 732	326	2 058
9 měsíců (včetně) - 1 rok	1 314	164	1478	1 398	153	1 551	1 311	178	1 489	1 388	188	1 576
1 rok (včetně) - 2 roky	3 583	371	3954	3 815	391	4 206	3 722	329	4 051	3 594	370	3 964
2 roky (včetně) - 3 roky	2 425	177	2602	2 496	194	2 690	2 470	207	2 677	2 335	206	2 541
3 roky (včetně) - 5 let	2 674	161	2835	2 635	169	2 804	2 668	171	2 839	2 709	172	2 881
5 let (včetně) - 7 let	1 346	89	1435	1 374	87	1 461	1 351	97	1 448	1 283	96	1 379
7 let (včetně) - 10 let	1 037	80	1117	1 002	81	1 083	1 009	75	1 084	1 034	75	1 109
10 let (včetně) - 15 let	737	43	780	711	40	751	690	45	735	653	43	696
nad 15 let (včetně)	461	58	519	455	60	515	456	60	516	453	55	508
doživotí	44	3	47	46	3	49	45	3	48	46	3	49
Celkem	**16 012**	**1 486**	**17 498**	**16 311**	**1 578**	**17 889**	**16 168**	**1 551**	**17 719**	**15 930**	**1 660**	**17 590**

(VS ČR, Statistická ročenka 2025)

Podmíněné propuštění
Podmíněné propuštění představuje možnost **předčasného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody**, pokud odsouzený či odsouzená splní zákonné podmínky a prokáží pozitivní změnu v chování během výkonu trestu.

O podmíněné propuštění lze požádat po vykonání zákonem stanovené části trestu. Tato doba se může lišit podle závažnosti trestné činnosti, předchozí trestní minulosti nebo dalších okolností případu. O žádosti vždy rozhoduje soud.

Pokud osoba během stanovené zkušební doby poruší uložené podmínky nebo se dopustí další trestné činnosti, může soud rozhodnout o návratu do výkonu trestu.

Podmíněné propuštění není automatický nárok. Soud posuzuje například chování během výkonu trestu, snahu o změnu, riziko opakování trestné činnosti i možnosti návratu do běžného života.

Resocializace
Resocializace označuje proces návratu člověka po výkonu trestu zpět do běžného života. Může zahrnovat hledání zaměstnání, bydlení, obnovu vztahů, řešení dluhů, léčbu závislosti nebo rozvoj dovedností potřebných pro samostatné fungování ve společnosti.

Součástí resocializace bývá také opětovné osvojování každodenních činností, převzetí odpovědnosti a budování stabilního zázemí. Úspěšný návrat do společnosti často ovlivňuje dostupnost práce, podpora blízkých osob nebo odborných služeb.

Česká republika se dlouhodobě řadí mezi evropské státy s vyšším počtem vězněných osob v přepočtu na obyvatele. V roce 2023 se podle mezinárodních statistik umístila mezi státy s nejvyšší mírou vězeňské populace v Evropě (viz následující graf).

Každoročně se tak tisíce lidí po výkonu trestu vracejí zpět do společnosti, kde čelí výzvám spojeným se zaměstnáním, bydlením, vztahy i společenským přijetím. Právě proto bývá resocializace považována za důležitou součást prevence opakování trestné činnosti.

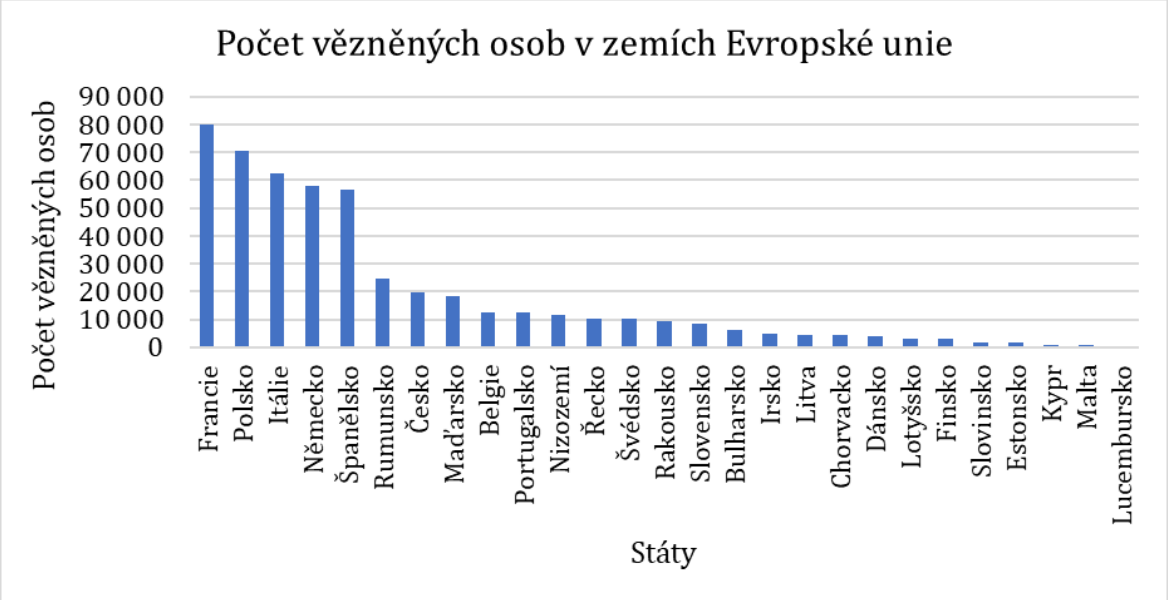

(Vlastní zpracování dat z World Prison Brief, n.d.)

Stigmatizace
Stigmatizace označuje situaci, kdy je člověk posuzován nebo označován především na základě jedné zkušenosti, minulosti nebo charakteristiky, která převáží nad jeho další identitou.

Ve filmu lze toto téma propojit například s návratem člověka po výkonu trestu a jeho přijetím společností. Stigmatizace může ovlivnit hledání zaměstnání, bydlení, vztahy i možnost začlenění do běžného života.

Sociální vyloučení
Sociální vyloučení představuje stav, kdy člověk z různých důvodů ztrácí možnost plnohodnotně se zapojovat do běžného společenského života. Může se ocitnout na okraji společnosti a mít omezený přístup k příležitostem, které ostatní považují za běžné.

Týkat se může například zaměstnání, vzdělávání, bydlení, zdravotní péče, finanční stability nebo sociálních vztahů.

Závislost a relaps
Závislost představuje stav, kdy člověk postupně ztrácí kontrolu nad užíváním návykové látky nebo určitým chováním.

Relaps označuje návrat k původnímu problémovému chování nebo užívání návykových látek po období abstinence. Nemusí vždy znamenat selhání člověka, ale může být součástí procesu léčby závislosti.

Spravedlnost
Spravedlnost je pojem, který může mít pro různé lidi odlišný význam. V právním systému souvisí zejména se snahou o férové rozhodování, ochranu práv a odpovědnost za vlastní jednání.

Poznámka pro pedagoga či pedagožku:
Téma lze propojit například otázkou:

„Znamená spravedlnost vždy stejný trest pro všechny?“

Otázka může vést k diskuzi o individuálních okolnostech trestných činů, možnostech nápravy nebo významu druhé šance.

Stereotypy a předsudky
Film může pomoci narušovat stereotypní představy, například že „vězeň“ představuje pouze nebezpečného člověka bez emocí, vztahů nebo rodiny. Zároveň je důležité neupadnout do opačného extrému a trestnou činnost zlehčovat nebo pachatele pouze litovat.

Cílem je podpořit komplexní pohled: člověk může spáchat trestný čin, způsobit škodu, nést odpovědnost za své jednání a zároveň mít možnost pracovat na změně.

Doporučení pro pedagogy a pedagožky

Před projekcí filmu doporučujeme vytvořit bezpečné prostředí pro diskuzi a zdůraznit respekt k odlišným názorům i zkušenostem.

Při práci s metodikou je vhodné:
- nesdílet citlivé osobní zkušenosti žáků a žákyň před třídou bez jejich souhlasu,
- upozornit, že film může otevírat náročná témata,

- citlivě reagovat na témata trestné činnosti, závislostí nebo rodinných problémů,
- vést diskuzi bez moralizování, zesměšňování nebo zastrašování,
- zaměřovat se na důsledky rozhodování, odpovědnost a možnosti prevence.

Film obsahuje zmínky o trestné činnosti, závislostech a ojedinělé sexuální narážky. Doporučuje se přizpůsobit následnou diskuzi věku a vyspělosti žáků a žákyň.

Metodická část

Následující část metodiky obsahuje návrhy aktivit a metodických postupů využitelných při práci s dokumentárním filmem **Derecidiva** v prostředí základních a středních škol. Aktivity jsou koncipovány jako podpora preventivního působení školy a mohou být realizovány například v rámci třídnických hodin, preventivních programů, občanské výchovy, základů společenských věd nebo dalších vzdělávacích a výchovných aktivit školy.

Metodické návrhy jsou rozděleny podle jednotlivých fází práce s filmem**: před projekcí, během sledování a po projekci**. Jejich cílem není pouze rozšíření znalostí v oblasti trestní odpovědnosti, justice a právního povědomí, ale také podpora kritického myšlení, rozvoj empatie, práce se stereotypy a posilování odpovědného rozhodování.

Pedagog či pedagožka mohou jednotlivé aktivity upravovat, zkracovat nebo kombinovat podle věku žáků a žákyň, časových možností, dynamiky skupiny i aktuálních potřeb třídy. Není nutné realizovat všechny navržené aktivity. Metodika nabízí soubor možností, ze kterých lze vybírat podle konkrétní situace a vzdělávacího cíle.

1. Aktivity před projekcí filmu

Aktivita 1: Co si představím pod slovem „vězení“?

Čas: 10–15 minut
Forma: individuální práce, následně společná diskuze
Cíl: otevřít téma stereotypů a zjistit vstupní představy žáků a žákyň.

Žáci a žákyně si zapíší tři slova, která se jim vybaví při pojmech vězení, vězeň nebo trest. Učitel či učitelka následně zapisují odpovědi na tabuli a společně se třídou je třídí například na:

- fakta,
- domněnky,
- emoce,
- stereotypy,
- otázky.

Otázky pro reflexi:

- Odkud naše představy pocházejí?
- Co víme z médií, filmů nebo sociálních sítí?
- Co může být zkreslené?

- Může být člověk víc než jeho nejhorší čin?

Aktivita 2: Jak funguje cesta od činu k trestu?

Čas: 20 minut
Forma: skupinová práce
Cíl: porozumět základům trestního řízení.

Pedagog či pedagožka připraví kartičky s pojmy:

policie, podezřelý, obviněný, státní zástupce, soud, obhájce, oběť, rozsudek, trest, Probační a mediační služba, Vězeňská služba

Žáci a žákyně ve skupinách skládají jednoduchou časovou osu zachycující, co se může stát od spáchání činu až po výkon trestu nebo alternativní trest.

Poznámka pro pedagoga či pedagožku:
Nejde o detailní výuku trestního práva, ale o základní orientaci. Cílem je pochopit, že trest nepředstavuje nahodilou pomstu, ale výsledek právního procesu.

Aktivita 3: Alternativní tresty – slabost, nebo odpovědnost?

Čas: 25–30 minut
Forma: argumentační aktivita
Cíl: porozumět smyslu alternativních trestů.

Třída se rozdělí do skupin. Každá skupina dostane otázku:

> *„Je vždy nejlepší řešení poslat pachatele či pachatelku do vězení?“*

Skupiny hledají argumenty z různých pohledů:

- ochrana společnosti,
- náprava pachatele či pachatelky,
- dopad na rodinu,
- náklady výkonu trestu,
- možnost práce a splácení škody,
- potřeba spravedlnosti pro oběť.

Možné rozšíření:
Pedagog či pedagožka rozdělí tabuli na několik perspektiv:

- odsouzený či odsouzená,
- rodina,
- oběť,
- veřejnost,
- stát.

Otázky k diskuzi:

- V čem mohou být alternativní tresty přínosné?
- Kdy nemusí být vhodným řešením?
- Jak ovlivňují pachatele, rodinu nebo oběť?

Výstup:
Společná tabulka zachycující možné výhody a nevýhody alternativních trestů.

Cílem není najít správnou odpověď, ale uvědomit si různé pohledy na trest, odpovědnost a možnost změny.

Aktivita 4: Jednou nohou v kriminále

Čas: 20–30 minut
Forma: individuální práce a společná reflexe
Cíl: uvědomit si, že i zdánlivě malé přešlapy nebo impulzivní rozhodnutí mohou vést ke konfliktu se zákonem.

Pedagog či pedagožka položí otázku:

„*Jaké běžné situace nebo rozhodnutí mohou člověka postupně dostat do problémů se zákonem?*“

Žáci a žákyně zapisují své nápady. Mohou vycházet z běžných situací, tlaku vrstevníků nebo impulzivního jednání.

Například:

- řízení bez řidičského oprávnění,
- krádež „pro zábavu“,
- sdílení intimních fotografií,
- fyzické napadení při konfliktu,
- jízda pod vlivem alkoholu nebo drog,
- sprejerství,
- online vydírání nebo kyberšikana,
- držení drog pro známého,
- účast na rvačce,
- tlak vrstevnické skupiny.

Následně třída společně hledá souvislosti:

- Co bylo na začátku situace?
- Šlo ji zastavit?
- Hrál roli tlak okolí, emoce nebo nedostatek informací?
- Uvědomoval si člověk možné důsledky?

Reflexe:

- Překvapilo vás, kolik běžných situací může skončit problémem se zákonem?
- Myslíte si, že si lidé důsledky vždy uvědomují?

- Jakou roli může hrát parta, emoce nebo tlak okolí?
- Co může člověku pomoci podobné situace zvládnout jinak?

Poznámka:
Cílem aktivity není strašit ani moralizovat, ale ukázat, že závažné problémy často nezačínají „velkým zločinem“, ale drobnými rozhodnutími, která člověk podcení.

2. Aktivity během sledování filmu

Aktivita 1: Pozorovací úkol – tři roviny filmu

Forma: průběžné pozorování během projekce
Cíl: zaměřit pozornost žáků a žákyň na klíčová témata filmu.

Během sledování filmu pedagog či pedagožka vyzvou žáky a žákyně, aby sledovali tři oblasti:

1. Člověk a jeho příběh
Co daný člověk říká o svém životě, lítosti, odpovědnosti, vině nebo druhé šanci?

2. Dopady trestné činnosti
Koho kromě pachatele či pachatelky trestná činnost zasáhla?

3. Návrat do společnosti
Co může člověku po propuštění pomoci a co mu naopak návrat ztěžuje?

Žáci a žákyně si mohou zapisovat krátké poznámky, které následně využijí při reflexi po skončení filmu.

Poznámka pro pedagoga či pedagožku:
Film obsahuje ojedinělé sexuální narážky a témata spojená s trestnou činností, závislostmi nebo rodinnými problémy. Doporučuje se přizpůsobit úvodní upozornění věku a vyspělosti třídy.

Pokud téma během projekce vyvolá nevhodné reakce nebo smích, je vhodné připomenout pravidla respektu a vrátit pozornost k hlavním tématům filmu.

Aktivita 2: Co pro mě znamená svoboda?

Čas: 15–20 minut
Forma: individuální reflexe a společná diskuze
Zařazení: během sledování filmu nebo bezprostředně po projekci
Cíl: uvědomit si hodnotu osobní svobody a zamyslet se nad tím, o co člověk během výkonu trestu přichází.

Pedagog či pedagožka položí otázku:

„Co pro mě znamená svoboda?“

Žáci a žákyně si průběžně zapisují své postřehy a konkrétní věci, které považují za běžnou součást života, ale ve vězení by o ně přišli nebo by byly výrazně omezené.

Mohou přemýšlet například nad:

- volným pohybem,
- kontaktem s rodinou a přáteli,
- soukromím,
- možností rozhodovat o vlastním čase,
- používáním telefonu nebo internetu,
- školou, koníčky a sportem,
- pobytem venku,
- hudbou, jídlem nebo oblečením,
- možností být sám či sama,
- cestováním nebo běžnými každodenními činnostmi.

Pokud je pro žáky a žákyně těžké představit si omezení osobní svobody, mohou si vybavit období pandemie covid-19, kdy byly omezené některé běžné činnosti nebo sociální kontakty.

Pedagog či pedagožka mohou upozornit, že se tato zkušenost nedá s výkonem trestu plně srovnávat, může však pomoci lépe pochopit pocit omezení a ztrátu běžných jistot.

Po skončení aktivity třída odpovědi společně třídí například do kategorií:

- vztahy,
- svoboda pohybu,
- soukromí,
- rozhodování,
- technologie,
- volný čas,
- psychická pohoda.

Reflexe:

- Co by pro vás bylo nejtěžší ztratit?
- Co považujeme za samozřejmé, i když to samozřejmé být nemusí?
- Myslíte si, že omezení svobody může člověka změnit?
- Dokázali byste dlouhodobě fungovat bez věcí, které běžně používáte každý den?

Poznámka:
Cílem aktivity není vyvolávat strach, ale uvědomění, že osobní svoboda představuje hodnotu, kterou si lidé často uvědomí až ve chvíli její ztráty.

Aktivita 3: Řetězová reakce

Čas: 20–25 minut
Forma: individuální práce a společná reflexe

Zařazení: během sledování filmu nebo po projekci
Cíl: uvědomit si, že výkon trestu neovlivňuje pouze odsouzeného člověka, ale zasahuje také rodinu, blízké vztahy a širší okolí.

Ve filmu zaznívá myšlenka, že výkon trestu nedopadá pouze na člověka za mřížemi. Jeho důsledky se postupně promítají do života dalších lidí.

Žáci a žákyně dostanou papír a doprostřed napíšou své jméno. Od něj následně kreslí propojení k lidem, kterých by se jejich případné uvěznění mohlo dotknout.

Mohou zapisovat například:

- rodiče,
- sourozence,
- prarodiče,
- partnera či partnerku,
- kamarády,
- spolužáky a spolužačky,
- učitele či učitelky,
- zaměstnavatele,
- vlastní děti,
- trenéry nebo další blízké osoby.

Od jednotlivých osob mohou pokračovat další propojení:

„Koho by situace ovlivnila následně? Jaké dopady by mohla mít?“

Poté mohou žáci a žákyně barevně označit:

- osoby, pro které by situace byla emocionálně nejnáročnější,
- lidi, kterých by se dotkla finančně,
- osoby, které by mohly nést psychické následky,
- vztahy, které by se mohly narušit nebo přerušit.

Aktivita neslouží k hodnocení ani moralizování. Jejím cílem je uvědomit si, že důsledky trestné činnosti často zasahují více lidí, než si člověk na první pohled uvědomuje.

Na závěr může proběhnout dobrovolné sdílení a společná reflexe.

Reflexe:

- Překvapilo vás, kolika lidí by se situace dotkla?
- Kdo by podle vás nesl největší psychickou zátěž?
- Jak by se mohl změnit život rodiny nebo blízkých?
- Myslíte si, že si lidé před spácháním trestného činu tyto dopady uvědomují?
- Proč je důležité přemýšlet nad následky vlastních rozhodnutí i pro ostatní?

3. Aktivity po projekci filmu

Aktivita 1: Vypadá vaše škola jako Bory?

Čas: 15–20 minut
Forma: řízená diskuze
Cíl: propojit výrok z filmu se zkušeností žáků a žákyň s institucemi, pravidly a pocitem svobody.

Pedagog či pedagožka uvedou výrok z filmu:

„Co se mi honilo hlavou? No, že to vypadá úplně stejně jak moje střední, akorát na střední bylo méně mříží…“

Otázka do diskuze:

„Vypadá vaše škola jako Bory?“

Nejde o srovnávání školy s vězením, ale o zamyšlení nad prostředím, pravidly a pocitem osobní svobody.

Otázky:

- Jak na člověka působí budova, chodby, zamčené dveře nebo dohled?
- Kdy pravidla chrání a kdy mohou působit omezujícím dojmem?
- Jaký je rozdíl mezi školním režimem a režimem věznice?
- Co znamená mít možnost odejít?

Aktivita 2: Po propuštění

Čas: 30–45 minut
Forma: skupinová práce
Cíl: porozumět překážkám návratu z výkonu trestu do běžného života.

Modelová situace:

„Byli jste propuštěni z vězení. Máte 500 Kč, nemáte kde bydlet, nemáte práci a nevíte, komu můžete zavolat. Jaké budou vaše první kroky?“

Skupiny vytvářejí plán:

- prvních 24 hodin,
- první týden,
- první měsíc.

Mají řešit například:

- jídlo,
- bezpečné přespání,
- hygienu,
- doklady,

- zaměstnání,
- dluhy,
- dopravu,
- kontakt s rodinou,
- riziko návratu ke starým kontaktům,
- odbornou pomoc.

Reflexe:

- Co bylo nejtěžší vyřešit?
- Kde vzniká největší riziko návratu ke kriminalitě?
- Jakou roli hraje práce, bydlení a podpora okolí?
- Co by mohla společnost dělat lépe?

Aktivita 3: Druhá šance neznamená zapomenout

Čas: 20–30 minut
Forma: řízená diskuze nebo metoda čtyř rohů
Cíl: rozlišit lítost, odpovědnost a nápravu.

Pedagog či pedagožka uvedou tvrzení:

„Každý člověk si zaslouží druhou šanci."

Žáci a žákyně se postaví podle míry souhlasu:

- souhlasím,
- spíše souhlasím,
- spíše nesouhlasím,
- nesouhlasím.

Následuje zdůvodnění postojů.

Otázky:

- Musí druhé šanci něco předcházet?
- Jak poznáme, že člověk převzal odpovědnost?
- Jak do toho vstupuje oběť trestného činu?
- Je rozdíl mezi druhou šancí a omlouváním činu?

Aktivita 4: Dítě, jehož rodič je ve vězení

Čas: 30 minut
Forma: brainstorming a tvorba podpůrného plánu
Cíl: rozvíjet empatii a předcházet stigmatizaci.

Pedagog či pedagožka představí situaci:

„Představte si, že váš spolužák nebo spolužačka mají rodiče ve vězení. Ve třídě se to začne řešit, někdo se posmívá, někdo se vyptává a někdo informace sdílí dál."

Skupiny odpovídají:

- Co může dítě v takové situaci prožívat?
- Co by mu mohlo pomoci?
- Co by mu naopak mohlo ublížit?
- Jak bych se k takovému spolužákovi nebo spolužačce zachoval/a?

Možné výstupy:

- pravidla podpory ve třídě,
- krátký vzkaz spolužákovi či spolužačce,
- mapa pomoci ve škole,
- seznam vět, které pomáhají a které mohou ubližovat.

Příklady podpůrných vět:

„Nemusíš o tom mluvit, pokud nechceš."
„Jsem tady, kdybys něco potřeboval/a."
„To, co udělal tvůj rodič, neurčuje, jaký člověk jsi ty."

Aktivita 5: Mužské a ženské věznice – stereotyp, nebo realita?

Čas: 20 minut
Forma: práce s výroky
Cíl: rozlišit stereotyp, zobecnění a individuální zkušenost.

Žáci a žákyně pracují s výroky:

- „Muži řeší konflikty hlavně silou."
- „Ženy řeší konflikty hlavně přes vztahy a emoce."
- „Ve vězení se člověk musí nějak chránit."
- „Všichni vězni jsou stejní."

Označují, zda jde podle nich o:

- fakt,
- názor,
- stereotyp,
- tvrzení vyžadující ověření.

Důležitá poznámka:
Cílem není potvrzovat stereotypy, ale zamýšlet se nad tím, jak prostředí věznice ovlivňuje chování, stres nebo strategie přežití.

Aktivita 6: Řetězec důsledků

Čas: 20–25 minut
Forma: skupinová práce
Cíl: pochopit, že trestný čin má více vrstev dopadů.

Skupiny dostanou příklad:

- krádež,
- prodej drog,
- řízení pod vlivem,
- násilný konflikt,
- online vydírání.

Mají vytvořit řetězec důsledků:
čin → oběť → škoda → rodina → škola/práce → policie/soud → trest → návrat do života
Reflexe:

- V jakém bodě šlo situaci zastavit?
- Kdo mohl pomoci?
- Jaké rozhodnutí mohlo změnit vývoj událostí?
- Jak lze podobným situacím předcházet?

Aktivita 7: Boření stereotypů po filmu

Čas: 15 minut
Forma: individuální reflexe a dobrovolné sdílení
Cíl: porovnat původní představy s tím, co žáci a žákyně ve filmu viděli.

Žáci doplní věty:

Před filmem jsem si myslel/a…
Ve filmu mě překvapilo…
Teď si kladu otázku…
Jedna věc, kterou bych si měl/a zapamatovat, je…

Aktivita 8: Bez práce nejsou koláče

Čas: 15–20 minut
Forma: řízená diskuze / společná práce na tabuli
Cíl: zamyslet se nad významem práce v životě člověka a nad její rolí během výkonu trestu i po propuštění.

Pedagog či pedagožka položí otázku:

„Co může člověku dávat práce, nejen finančně, ale i psychicky nebo sociálně?“

Žáci a žákyně hledají možné přínosy:

- pravidelný režim,
- pocit užitečnosti,
- odpovědnost,
- psychická stabilita,
- kontakt s lidmi,
- nové zkušenosti,
- finanční jistota,
- větší šance na návrat do běžného života,
- posílení sebevědomí.

Diskuze:

- Proč může být práce ve vězení důležitá?
- Jak může pomoci po propuštění?
- Může zaměstnání snižovat riziko návratu k trestné činnosti?
- Co se může stát, když člověk dlouhodobě nemá režim nebo smysluplnou činnost?

Návrh závěrečné reflexe po filmu

Pedagog či pedagožka mohou využít otázky:

- Co bylo během filmu nejsilnější?
- Změnil film váš pohled na vězení nebo vězněné osoby?
- Co vás překvapilo?
- Myslíte si, že je možné začít znovu?
- Co může člověku pomoci, aby se nevrátil k trestné činnosti?
- Jakou roli v tom hraje rodina, práce nebo okolí?
- Co si z filmu odnášíte pro svůj vlastní život?
- Jak bych se zachoval/a k člověku s trestní minulostí?

Možné navazující aktivity

- beseda s odborníkem či odbornicí na prevenci kriminality,
- beseda s pracovníky Probační a mediační služby,
- práce s tématem kyberkriminality,
- projekt zaměřený na právní odpovědnost mladistvých,
- třídní debata o stereotypech,
- práce s příběhy druhé šance,
- tvorba preventivních plakátů nebo kampaně.

Použité a doporučené zdroje

Odborné publikace, zákony a instituce

Vězeňská služba České republiky
Informace o typech věznic, výkonu trestu odnětí svobody, statistiky a systém vězeňství v České republice. Dostupné z: www.vscr.cz

Probační a mediační služba České republiky
Alternativní tresty, práce s pachateli a pachatelkami, podpora návratu do společnosti. Dostupné z: www.pmscr.cz

Ministerstvo spravedlnosti České republiky
Základní informace o justici, trestním systému a legislativě. Dostupné z: www.justice.cz

Policie České republiky
Prevence kriminality, právní minimum a preventivní materiály. Dostupné z: www.policie.cz

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Doporučené odborné oblasti pro pedagogy a pedagožky

Při dalším vzdělávání nebo přípravě preventivních aktivit je vhodné zaměřit se například na:

- prevenci kriminality u dětí a dospívajících,
- rizikové chování a závislosti,
- dopady uvěznění rodiče na dítě,
- resocializaci a druhou šanci,
- práci se stereotypy, stigmatizací a sociálním vyloučením.

Máte ve třídě žáka či žákyni, kteří se potýkají s tématem vězeňství nebo jinou nepříznivou životní situací?

Pedagog či pedagožka nemusí náročné situace řešit sami. Pokud se během aktivit otevře osobní zkušenost žáka nebo žákyně, téma uvězněného rodiče, závislostí nebo rodinných problémů, je vhodné využít odbornou pomoc.

Doporučené služby:
Školní poradenské pracoviště
(školní psycholog či psycholožka, metodik či metodička prevence, výchovný poradce či poradkyně)

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí
Pomoc dětem v ohrožujících rodinných situacích.

NZDM – Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
Bezpečný prostor, podpora a poradenství pro děti a dospívající.

Linka bezpečí (116 111)
Anonymní pomoc dětem a dospívajícím.

Společnost Podané ruce
Podpora lidí se závislostmi, osob ve výkonu trestu i po propuštění.

Mezinárodní vězeňské společenství
Programy pro děti vězněných rodičů a podporu rodin.

Probační a mediační služba České republiky
Pomoc při návratu do společnosti a práce s alternativními tresty.

Pokud se žák či žákyně svěří s osobní zkušeností, bývá důležité především vyslechnout, nehodnotit a nabídnout další podporu.

Závěr

Dokumentární film Derecidiva může sloužit jako nástroj prevence rizikového chování, rozvoje právní gramotnosti i podpory empatie vůči lidem, jejichž život ovlivnila trestná činnost nebo výkon trestu.

Cílem metodiky není omlouvat protiprávní jednání ani zlehčovat dopady trestné činnosti. Jejím smyslem je podporovat porozumění důsledkům rozhodnutí, významu odpovědnosti, možnostem nápravy a významu podpory při návratu člověka do společnosti.

Metodika zároveň usiluje o vytváření prostoru pro bezpečnou diskuzi, kritické myšlení a citlivou práci s tématy, která se mohou bezprostředně dotýkat života některých žáků a žákyň.

Za každým trestným činem stojí konkrétní příběh, důsledky pro okolí i otázka, co může člověku pomoci, aby stejnou chybu neopakoval.